

Predmetni izpitni katalog za poklicno maturo

Angleščina

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega roka **2009**, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljaj maturo, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za poklicno maturo za tisto leto.

Ljubljana 2007

ric

Državni izpitni center

VSEBINA

1. Uvod	4
2. Izpitni cilji	5
3. Zgradba in vrednotenje izpita	7
3.1 Shema izpita	8
3.2 Vrste besedil in tipi nalog	9
3.3 Vrednotenje	12
4. Izpitne vsebine	16
4.1 Komunikacijske funkcije	16
4.2 Tematska področja in vsebine	18
4.3 Slovnična preglednica	22
5. Prilagoditve za kandidate s posebnimi potrebami	25
6. Dodatek	26
6.1 Zgledi izpitnih nalog	26
7. Priporočeni viri in literatura	48

1. UVOD

Predmetni izpitni katalog je namenjen kandidatkam in kandidatom, ki si bodo kot tretji predmet pri poklicni maturi izbrali angleščino. V pomoč bo tudi učiteljicam in učiteljem angleščine, ki jih bodo pripravljali na ta izpit.

Ta katalog temelji na Zakonu o maturi (Uradni list RS, št. 15/03), predmetnih izpitnih katalogih za srednje strokovno ter srednje tehniško in strokovno izobraževanje (Nacionalni kurikularni svet, Predmetna kurikularna komisija za angleški jezik, 1998), SSI in PTI, Katalogu znanja – tuji jezik in drugi jezik na narodnostno mešanem območju (določil SSRSSI na 99. seji 15. 2. 2007) in Pravilniku o poklicni maturi.

Kandidati, ki bodo opravljali izpit iz angleščine, morajo dokazati, da dosegajo izpitne cilje. Pri tem jim je v pomoč učbeniško in dodatno učno gradivo, ki je namenjeno pouku pri srednjem strokovnem in tehniškem izobraževanju.

V predmetnem izpitnem katalogu so predstavljeni cilji, zgradba, dovoljeni pripomočki, vrednotenje in vsebine izpita, dodani so zgledi nalog in uporabljena literatura.

Pri izpitu iz angleščine pri poklicni maturi se preverja in ocenjuje stopnja doseženega cilja učenja tujega jezika ob koncu srednjega strokovnega izobraževanja: uporabno, funkcionalno jezikovno znanje, ki se kaže in tudi dokaže kot ZMOŽNOST SPORAZUMEVANJA V TUJEM (angleškem) JEZIKU v resničnih življenjskih okoliščinah! Zato izpit sestavljajo kar se da smiselne, jasno zastavljene naloge, podobne tistim iz vsakdanjega življenja. Posebno pri ustnem delu izpita naj bi bile čim bližje kandidatovemu prihodnjemu poklicnemu področju.

Ustni del izpita preverja zmožnost govornega sporočanja in poslušanja v vsakdanjih okoliščinah, pa tudi takih, ki so značilne za kandidatovo strokovno področje.

Učitelji bodo pri pripravi nalog za ustni del izpita upoštevali zahtevnostno raven in posebnosti programa, predvidene poklicne potrebe, obravnavane vsebine, pa tudi slog poučevanja in učenja. Pričakujejo, da jim bodo kandidati kot poznavalci svoje poklicne stroke nakazali tudi lastne želje in potrebe ter tako tvorno sodelovali pri nastajanju pouka.

Pri reševanju večine nalog bodo imeli kandidati možnost izražati svoje vrednote in stališča. Tematska področja in vsebine izpita zajemajo vsakdanje življenje, kulturo lastnega in drugih narodov, različna strokovna področja in medčloveške odnose.

2. IZPITNI CILJI

Cilj izpita je, da se ob koncu šolanja v programih za pridobitev srednje strokovne izobrazbe v skladu s cilji veljavnega predmetnega izpitnega kataloga za poklicno maturo oceni kandidatovo ZNANJE angleščine.

Kandidat naj bi ob različnih dejavnostih pri izpitu pokazal, da je sposoben:

1. razumeti bistvo posameznih informacij v pristnih pisnih besedilih v angleškem jeziku, vzetih iz raznih virov (na primer časopisov, revij, brošur, prospektov, katalogov, s plakatov, svetovnega spleta ...), ki se nanašajo na predpisana splošna in s prihodnjim poklicem povezana tematska področja;
2. razumeti in se ustrezno odzivati na vprašanja, navodila ipd. v interakciji s sogovornikom (učiteljem);
3. sporazumeti se v vsakdanjih govornih položajih in v predvidenih poklicnih okoliščinah;
4. ustno/pisno izraziti svoje mnenje in občutke na temelju pisne ali slikovne iztočnice;
5. ustno povzeti bistvo v angleškem jeziku napisanega splošnega ali strokovnega besedila;
6. ustno predstaviti pri pouku obravnavano splošno in tudi strokovno temo ter o njej razpravljati;
7. pisno izraziti se v eni od stalnih oblik sporočanja (na primer pismo, vabilo, prošnja, življenjepis, opis, poročilo, predstavitev);
8. v smiselno zaokroženem krajšem pisnem sestavku izraziti svoje mnenje, interese in občutke oziroma predstaviti argumente in protiargumente na vprašanja s predpisanih splošnih in posebnih tematskih področij;
9. izbrati ter pisno in ustno uporabiti jezikovna sredstva glede na okoliščine oziroma sobesedilo, sporočilni namen in naslovnika.

Ob različnih dejavnostih, povezanih z branjem, poslušanjem, pisanjem in govorom, se od kandidata pričakuje, da bo pokazal tudi:

10. poznavanje besedja, glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa ter posebnosti za izbrano poklicno usmeritev značilnega jezika stroke;
11. zavedanje/kritični odnos do splošnih in strokovnih tem/problemov, ki jih je spoznal pri pouku;
12. širše medkulturno razumevanje in poznavanje/zavedanje o značilnostih kulture in civilizacije dežel ciljnega jezika v okviru predpisanih tem, pa tudi poklicne kulture.

Izpitne naloge so sestavljene tako, da z različnimi realističnimi in življenjskimi dejavnostmi usmerjajo kandidata k uporabi strategij, potrebnih za doseganje ciljev, za katere se je izobraževal. Tako ima priložnost pokazati, koliko dosega naslednje podrobnejše cilje:

Dejavnost

Cilji

BRANJE

Kandidat z branjem izvirnih, le delno prirejenih besedil pokaže, da:

- razume bistvo besedila,
- zna poiskati določene informacije v besedilu,
- razume podrobnosti v besedilu,
- zna povzeti osrednje misli besedila,
- zna prepoznati posredno sporočilo.

PISANJE

Kandidat s pisanjem različnih pisnih sestavkov pokaže, da je sposoben:

- pravilno zapisovati besede in uporabljati ločila,
- razlikovati med pisno in govorno angleščino,
- tvoriti in povezovati stavke, odstavke in sporočila,
- organizirati informacije (mnenja, interese in občutke) v zapisanem besedilu,
- razlikovati med uradnimi in neuradnimi besedili,
- uporabljati stalne oblike sporočanja (pismo, življenjepis, prošnja, vabilo, opis, poročilo, predstavitev ...) in
- uporabljati ustrezne strategije za oblikovanje svojih pisnih izdelkov.

GOVORJENJE

Kandidat v pogovoru pri ustnem delu izpita pokaže, da:

- sprejemljivo obvlada izgovorjavo in stavčno intonacijo,
- se zna vključevati v pogovor in se spontano odzivati,
- zna predstaviti osebe, družino, prijatelje, svoje delo in strokovno področje,
- zna poročati o dejavnostih in dogodkih v raznih časovnih obdobjih,
- zna pripovedovati o izkušnjah, okolju in svojem delu na nekem strokovnem področju,
- zna izmenjavati mnenja in povzemati krajša besedila ter
- uporablja komunikacijske strategije.

POSLUŠANJE

Kandidat v interakciji s sogovorncem (učiteljem) pokaže, da:

- razume bistvo sporočila in se nanj ustrezno odzove,
- razume določene informacije,
- prepozna okoliščine in razpoloženje govorca.

3. ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

Izpit iz angleščine za poklicno maturo je sestavljen iz dveh delov: pisnega in ustnega.

Pisni del izpita traja 120 minut. Rešujeta se dve izpitni poli, časovna omejitev za vsako pa je 60 minut. Poli sestavijo člani državne predmetne komisije za poklicno maturo. Vsi kandidati rešujejo iste naloge ob istem času.

Pri reševanju izpitnih pol lahko kandidati uporabljajo enojezične in/ali dvojezične slovarje.

S pisnim delom izpita se preverja:

- bralno razumevanje besedil raznih zvrsti, predpisanih s tem katalogom;
- poznavanje in raba jezikovnih struktur, predpisanih s tem katalogom;
- pisno sporočanje, in sicer kot vodeni spis in krajši sestavek na dano temo.

Kandidat opravlja tudi **ustni del izpita**, ki traja do 20 minut. Razpored opravljanja ustnih izpitov določi šola. Izpitne lističe, ki vsebujejo 3 NALOGE, sestavi učitelj oziroma aktiv učiteljev angleščine na šoli, na kateri kandidat opravlja izpit. Izpit mora biti zastavljen tako, da preverja govorno in slušno zmožnost pri sporazumevanju v vsakdanjem življenju in tudi zmožnost sporazumevanja v jeziku stroke oziroma v poklicnem življenju.

Za del, ki preverja zmožnost sporazumevanja v vsakdanjem življenju, bodo učitelji izbirali med temami, ki so predpisane s tem katalogom. Za del, ki preverja znanje jezika stroke s strokovnim besediščem, razumevanje strokovnih besedil in zmožnost sporazumevanja na poklicnem področju, pa bodo izbirali med temami/besedili, obravnavanimi pri pouku.

Čeprav se oba dela (pisni in ustni) ocenjujeta notranje, ju ocenjevalci oziroma izpraševalci ovrednotijo na podlagi NAVODIL IN MERIL ZA OCENJEVANJE, predpisanih s predmetnim izpitnim katalogom oziroma na podlagi MODERIRANIH NAVODIL ZA OCENJEVANJE, ki jih po pisnem izpitu posreduje Državni izpitni center.

3.1 SHEMA IZPITA

■ Pisni del izpita

Izpitna pola	Zmožnost	Čas reševanja	Število točk	Delež pri oceni
1		60 minut	30	30 %
A1 + A2	Bralno razumevanje (izvirna besedila različnih zvrsti in žanrov)	(30 minut)	(15)	(15 %)
B1 + B2	Poznavanje in raba jezika (razni jezikovni problemi v sobesedilu)	(30 minut)	(15)	(15 %)
2	Pisno sporočanje	60 minut	30	30 %
C1	Krajši pisni sestavek	(20 minut)	(10)	(10 %)
C2	Vodeni spis	(40 minut)	(20)	(20 %)
skupaj		120 minut	60	60 %

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: nalivno pero ali kemični svinčnik, angleško-angleški slovar, slovensko-angleški slovar in angleško-slovenski slovar (v knjižni obliki).

■ Ustni del izpita

Govorno sporočanje*	Čas reševanja	Število točk	Delež pri oceni
1. slikovna iztočnica 2. pogovor o temi 3. igra vlog, simulacija			
skupaj	do 20 minut	20	40 %

* Vrstni red nalog ni predpisan. **Dve izmed treh nalog** pri ustnem izpitu obvezno preverjata zmožnost govornega sporočanja na področju kandidatove **poklicne stroke**.

3.2 VRSTE BESEDIL IN TIPI NALOG

Naloge za pisni del izpita sestavlja državna predmetna komisija za poklicno maturo, naloge za ustni del izpita pa učitelji angleščine na posameznih šolah. Pri tem izbirajo med spodaj navedenimi vrstami besedil. Kandidati se bodo z njimi seznanili med poukom angleščine oziroma med pripravami na izpit. Ker je število šolskih ur omejeno, kandidatom priporočamo, da berejo in poslušajo te različne vrste besedil tudi v času, ki ga ne namenijo učenju oziroma pripravam na pouk.

Pri tem si pomagajo:

s časopisi in revijami, ki si jih lahko izposodijo v knjižnici,

s strokovnimi časopisi in revijami, ki si jih lahko izposodijo v šolski knjižnici, ter z reklamnimi in drugimi besedili s strokovnega področja, ki jih spoznajo na strokovnih ekskurzijah,

z besedili s svetovnega spleta.

Priporočamo tudi samostojno učenje:

spremljanje TV-programov na kanalih, ki nimajo slovenskih podnapisov,

poslušanje moderne glasbe (besedila pesmi),

poslušanje radijskih postaj, npr. BBC World Service,

deskanje po svetovnem spletu,

dopisovanje z znanci iz tujine v pisemski ali elektronski obliki

in seveda neformalne pogovore s prijatelji in znanci iz tujine, ki jih srečajo na potovanjih in počitnicah.

Seznam, ki sledi, zajema vrste besedil, ki bodo zastopane pri izpitu.

■ Bralno razumevanje ter poznavanje in raba jezika

razna besedila s svetovnega spleta

časopisni članki

članki iz strokovnih revij in časopisov

navodila za uporabo izdelka ali storitve

poljudnoznanstvena besedila

krajša umetnostna besedila (zgodbe, anekdote)

razglednice in pisma

zapiski

sporočila, podprta z oznakami, opozorili, tabelami in grafi

telefaksi

elektronska pošta

obvestila

objave

radijski in TV-sporedi
vozni redi
napisi
oglasni in reklame
besedila v brošurah, katalogih in prospektih
plakati
jedilni listi
recepti

■ Pisno sporočanje

zasebna pisma
razglednice
elektronska pošta
telegrami in telefaksi
uradna in poluradna pisma z različnimi funkcijami
življenjepisi
zapisniki
poročila
prospekti
obrazci
predstavitve izdelkov/naprav/storitev
krajša sporočila

Tipi nalog

Izpitne pole in ustni del izpita vključujejo navedene TIPE NALOG, kar pa **ne pomeni**, da bodo pri posameznem izpitu **uporabljeni vsi tipi nalog naenkrat**.

Na reševanje posameznih tipov nalog se kandidati pripravljajo med poukom in med pripravami na izpit. Tako usvojijo potrebne izpitne strategije. Večino tipov nalog pa poznajo že iz učbenikov, z učnih lističev, ki jih uporabljajo pri vajah med poukom, in iz domačih nalog. Zato učiteljem in dijakom priporočamo, da vadijo in pridobivajo posamezne jezikovne zmožnosti oziroma sposobnosti postopoma ter z uporabo najrazličnejših tipov nalog, tudi z najrazličnejšimi didaktičnimi in metodičnimi načini.

Pri izpitu so za preverjanje raznovrstnih jezikovnih zmožnosti in znanja predvideni naslednji tipi nalog:

■ Bralno razumevanje

- alternativni tip (pravilno – napačno),
- izbirni tip (izbira in označitev pravilnega odgovora med več danimi),
- tip povezovanja (povezovanje npr. slike ali grafa z besedilom, naslova z besedilom, delov povedi),
- tip urejanja (določitev pravega zaporedja med povedmi oziroma odstavki, izpolnjevanje preglednic),
- tip dopolnjevanja (dokončanje povedi, izpolnjevanje praznih mest v besedilu),
- kratki odgovori na vprašanja (v angleškem jeziku).

■ Poznavanje in raba jezika

- izbirni tip,
- tip dopolnjevanja (odprti),
- tip dopolnjevanja (dopolnjevanje povedi z danimi besedami, na primer glagoli),
- tvorba besed (izpeljevanje, sestavljanje, zlaganje).

■ Pisno sporočanje

- krajši pisni sestavek: na podlagi vizualne ali verbalne iztočnice,
- daljši pisni sestavek: vodeni pisni sestavek na podlagi vizualne ali verbalne iztočnice, npr. oglas, telegram, vabilo, ponudba.

■ Govorno sporočanje

- simulacije (igranje vlog, predstavitve),
- pogovor na podlagi napisane ali vizualne/grafične iztočnice (npr. slike, tabele, grafi),
- predstavitve pri pouku obravnavane teme (splošne ali strokovne) in razprava o njej,
- povzetek strokovnega/splošnega besedila (npr. pregovori, naslovi, izreki, šale), napisanega v angleščini ali slovenščini, in razprava o njem, tudi o kandidatovih željah, nagnjenjih, doživetjih,
- svobodna/kritična interpretacija strokovnega/splošnega kratkega besedila (do 100 besed) in razprava o njem.

3.3 VREDNOTENJE

Ocenjevalci in izpraševalci bodo pri svojem delu upoštevali enotna in usklajena merila, kar naj bi pripomoglo k večji zanesljivosti in veljavnosti zaključne ocene.

■ Pisni del izpita

Izpitna pola 1 (A in B)

Vrednost vseh nalog v Izpitni poli 1 je 30 % skupne ocene.

Izpitna pola 2

Vrednost vseh nalog v Izpitni poli 2 je 30 % skupne ocene.

A) KRAJŠI PISNI SESTAVEK

Merila za ocenjevanje:

1. Sporočilnost

Štev. točk	Merila
4	Sporočilo je jasno in dobro utemeljeno.
3	Sporočilo je ustrezno. Posamezne utemeljitve so nejasne in/ali se ponavljajo.
2	Sporočilo je pomanjkljivo/nejasno. Posamezne utemeljitve si nasprotujejo.
1	Sporočilo vsebuje neprimerne informacije. Utemeljitev so nejasne / si nasprotujejo.
0	Sporočilo je popolnoma neustrezno. Utemeljitev ni.

2. Besedišče

Štev. točk	Merila
4	Besedišče je bogato/raznoliko in v celoti primerno. Napake v črkovanju le izjemoma.
3	Besedišče je ustrezno / posamezna napačna raba / se ponavlja. Več napak pri črkovanju.
2	Besedišče je ozko/najosnovnejše. Pogosta napačna raba in napačno črkovanje.
1	Besedišče je tako skromno, da ovira razumevanje sporočila.
0	Besedišče je tako skromno, da je sporočilo popolnoma nerazumljivo.

3. Vezljivost

Štev. točk	Merila
2	Sestavek je smiselno in logično povezan na ravni stavka in odstavka.
1	Deli sporočila so nepovezani.
0	Vezljivosti ni.

Skupaj: 10 točk

OPOZORILO: Če vsebina sestavka ni v skladu s predpisano temo oziroma je sestavek sporočilno popolnoma neustrezen ali če kandidat ni napisal sestavka, se vse kategorije ocenijo z 0 točkami.

B) VODENI SPIS

Merila za ocenjevanje:

1. Sporočilnost

Štev. točk	Merila
5	Sporočilo je jasno. Vse iztočnice so uporabljene in dobro utemeljene.
4	Sporočilo je jasno. Večina iztočnic je uporabljena in utemeljena.
3	Sporočilo je pomanjkljivo / je nejasno / vsebuje neprimerne informacije. Iztočnice so slabo povzete in le delno utemeljene.
2	Sporočilo je nepopolno. Večina iztočnic ni uporabljena / je zelo slabo utemeljena.
1	Sporočilo ni povsem ustrezno. Nobena iztočnica ni utemeljena.
0	Sporočilo ni v skladu s predpisano temo / kandidat ni napisal sestavka.

2. Jezikovna pravilnost

Štev. točk	Merila
5	Jezikovnih napak skoraj ni, pogosta raba zahtevnejših jezikovnih struktur.
4	Malo jezikovnih napak, raba posameznih zahtevnejših struktur.
3	Več jezikovnih napak, ki ne ovirajo jasnosti sporočila. Raba osnovnih jezikovnih struktur.
2	Mnogo jezikovnih napak, zaradi česar je sporočilo težko razumljivo.
1	Večina povedi je jezikovno napačnih in zato težko razumljivih.
0	Sporočilo je zaradi preštevilnih jezikovnih napak popolnoma nerazumljivo.

3. Besedišče in register (stopnja formalnosti)

Štev. točk	Merila
5	Besedišče je bogato. Register je povsem ustrezen.
4	Besedišče in register sta ustrezna. Spodrsaljaji ne ovirajo razumevanje.
3	Besedišče in register s posameznimi napačnimi rabami.
2	Besedišče in register s pogostimi napačnimi rabami. Besedišče se ponavlja / večina besedišča je iz danih iztočnic.
1	Besedišče je tako skromno, da je razumevanje sporočila ovirano. Poznavanje registra je zelo slabo.
0	Besedišče je tako skromno, da je sporočilo nerazumljivo. Poznavanja registra ni.

4. Oblika

Štev. točk	Merila
2	Oblika je primerna kljub največ dvema pomanjkljivostma.*
1	Oblika ima največ štiri pomanjkljivosti.*
0	Oblika je popolnoma neustrezna.

* Pri pismu ocenjujemo: naslov 1, naslov 2, datum, pozdravni nagovor, zaključni nagovor, podpis (2X).

5. Vežljivost/organizacija

Štev. točk	Merila
3	Sestavek je v celoti smiselno povezan in dobro organiziran na ravni stavka, odstavka in sestavka. Razčlenjenost je ustrezna.
2	Sestavek je v nekaterih delih slabo povezan. Pomanjkljiva/pretirana razčlenjenost.
1	Sestavek je slabo povezan. Misli si nelogično sledijo / so neurejene. Sestavek ni razčlenjen.
0	Deli sestavka ne tvorijo celote / so popolnoma nepovezani. Sestavek ni razčlenjen.

Skupaj: 20 točk

OPOZORILO: Če besedilo ni v skladu s predpisano temo in sporočilnim namenom ali če kandidat ni napisal sestavka, se vse kategorije ocenijo z 0 točkami.

■ Ustni del izpita – govorno sporočanje in poslušanje

Merila za ocenjevanje govornega sporočanja in poslušanja:

1. Jasnost izražanja misli in ustreznost sporočila

Štev. točk	Merila
4	Kandidat prepričljivo in jasno izrazi svoje misli/sporočilo in jih/ga primerno razvije/utemelji, ker dobro pozna vse teme danih iztočnic, brez težav razume sogovornika in sledi smeri pogovora.
3	Kandidatovo sporočilo je primerno/sporočilo je kljub spodrslijajem jasno in dovolj razvito, ker zadovoljivo pozna teme danih iztočnic in razume sogovornika.
2	Kandidat s težavo izrazi svoje misli/sporočilo in jih/ga ne razvija. / Kandidat se vztrajno izogiba predpisani temi, ker pomanjkljivo pozna teme danih iztočnic ali le delno razume sogovornika.
1	Kandidatovo sporočilo ostaja fragmentarno/na ravni najosnovnejšega odzivanja na sogovornikove pobude, ker zelo slabo pozna teme danih iztočnic ali ne razume sogovornika.
0	Sporočila ni. Kandidat ne pozna tem danih iztočnic, sogovornika ne razume in se ne odziva na njegove pobude.

2. Jezikovna pravilnost

Štev. točk	Merila
4	Jezikovnih napak skoraj ni, raba zahtevnejših jezikovnih struktur.
3	Nekaj jezikovnih napak, vendar ne ovirajo jasnosti sporočila. Raba osnovnih jezikovnih struktur.
2	Mnogo jezikovnih napak, vendar je sporočilo še vedno razumljivo.
1	Zelo ozek obseg jezikovnih sredstev in/ali tako pogoste jezikovne nepravilnosti, da je sporočilo nerazumljivo. / Kandidat se večinoma odziva nebesedno.
0	Tako ozek obseg jezikovnih sredstev in/ali tako pogoste jezikovne nepravilnosti, da je sporazumevanje popolnoma onemogočeno.

3. Širina in ustreznost rabe besedišča in registra

Štev. točk	Merila
4	Bogato besedišče, ki v celoti ustreza namenu, funkciji in okoliščinam.
3	Besedišče, ki kljub nekaj napakam ustreza namenu in okoliščinam ter ne vpliva na jasnost sporočila.
2	Ozek obseg besednih sredstev in/ali pogoste nepravilnosti, ki vplivajo na jasnost sporočila.
1	Zaradi zelo ozkega besedišča in pogoste napačne rabe je sporazumevanje skromno/omejeno predvsem na nebesedno sporazumevanje.
0	Nepoznavanje besedišča in napačna raba popolnoma onemogočata sporazumevanje.

4. Tekočnost govora in izgovarjanja

Štev. točk	Merila
4	Tekoč govor z naravnimi prekinitvami. Izgovorjava in intonacija sta ustrezni.
3	Govor z nekaj prekinitvami, ki ne ovirajo sporazumevanja. Nekaj nepravilnosti/neustreznosti pri izgovorjavi in intonaciji, ki niso moteče.
2	Govor z daljšimi prekinitvami, ki ovirajo sporazumevanje. Nepravilna izgovorjava in intonacija onemogočata razumljivost sporočila.
1	Pogoste in dolge prekinitve onemogočajo sporazumevanje. / Kandidat se odziva predvsem nebesedno. Izgovorjavo in intonacijo je komaj možno oceniti (zaradi minimalnega sodelovanja in/ali nejasnosti govora).
0	Kandidat se odziva samo nebesedno.

5. Sodelovanje v pogovoru in ustreznost raba komunikacijskih strategij

Štev. točk	Merila
4	Kandidat samostojno usmerja pogovor, se uspešno prilagaja novim okoliščinam/vlogam. Primeren izbor komunikacijskih strategij.*
3	Kandidat se uspešno prilagaja novim okoliščinam/vlogam/temam in sodeluje v pogovoru na pobudo sogovornika/izpraševalca in tudi na lastno pobudo. Primeren izbor komunikacijskih strategij.*
2	Kandidat se s težavo prilagaja novim okoliščinam/vlogam/temam in se odziva izključno na pobude sogovornika. Omejen izbor in/ali neustreznost komunikacijskih strategij.*
1	Kandidat se ob novih okoliščinah/vlogah/temah kljub sogovornikovi pomoči in dodatni spodbudi neustrezno/nebesedno odziva.
0	Kandidat se ob novih okoliščinah/vlogah/temah kljub sogovornikovi pomoči in dodatni spodbudi ne odziva.

* Ki vključujejo govorjenje IN poslušanje (npr. Can you repeat? I don't quite understand.).

Skupaj: 20 točk

OPOZORILO: Če kandidat pri ustnem izpitu ne pozna nobene teme iz danih iztočnic, se vsaka kategorija oceni z 0 točkami.

Opomba: Ker je ustni del izpita vreden 40 % ocene, se točke pri ustnem delu izpita pomnožijo z 2.

4. IZPITNE VSEBINE

4.1 KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE

Ena izmed pomembnih funkcij jezika je sporazumevanje med ljudmi. Svoje misli in čustva sporočamo drugim tako, da jih napišemo ali izgovorimo; sporočila drugih pa sprejemamo s poslušanjem in branjem. Pri vsem tem nas vodi neki namen, pomembno je namreč, kaj želimo kot govornici in pisci povedati in zakaj sploh čutimo potrebo po sporazumevanju. Lahko se želimo opravičiti, povabiti nekoga, da se nam pridruži, prositi za dovoljenje, prositi za informacijo, svetovati ali izraziti svoje mnenje in poglede na neki problem.

V vsakem jeziku, seveda tudi angleškem, imamo za različne sporočilne namene različne izraze, ki jih uporabimo v določenih okoliščinah. Te izraze je treba poznati in znati med njimi izbrati najustreznejše.

Na našo izbiro, kako bomo dosegli neki namen, vplivajo še:

- govorni položaj ali sobesedilo;
- razmerje med govornici ali med bralcem in piscem;
- govorčev ali piščev cilj;
- tema;
- ali je izražanje pisno ali govorno;
- stopnja obvladanja jezika.

Če torej želimo svoje poznavanje jezika ustrezno uporabiti, ko govorimo in pišemo, in se pravilno odzvati na prebrano in povedano, je posebno pomembno, da znamo pravilno izbirati med množico jezikovnih možnosti, ki so nam na voljo.

Kandidati morajo pri pisnem in ustnem delu izpita dokazati, da znajo uporabljati različna jezikovna sredstva skladno z namenom sporočanja (uradno, poluradno, vljudnostno, prijateljsko ...) in skladno s svojim govornim položajem oziroma sobesedilom.

Kandidati morajo biti sposobni ustrezno uporabiti naslednje komunikacijske funkcije:

Medsebojni stiki

- navežovanje stikov, predstavljanje sebe in drugih,
- pozdravljanje in odgovarjanje na pozdrave,
- spraševanje po počutju in odgovarjanje na taka vprašanja,
- zahvaljevanje,
- izražanje opravičil in odgovarjanje na opravičila,
- prošnja za pomoč ter dajanje, sprejemanje in zavračanje pomoči,
- izražanje prepovedi in dovoljenja,
- dajanje navodil in opozarjanje,
- oblikovanje povabila in odgovarjanje nanj,
- svetovanje,
- izražanje in sprejemanje čestitk/voščil in sožalij,
- izražanje mnenja in strinjanje oziroma nestrinjanje z nekim mnenjem.

Potek pogovora

začetek,
ohranitev,
prekinitev pogovora in
vključitev v pogovor.

Pridobivanje in prenašanje informacij

poizvedovanje,
identifikacija in poimenovanje oseb, predmetov, okoliščin, krajev, strojev, orodja in drugih delovnih sredstev s področja posamezne stroke,
opisovanje oseb, predmetov, okoliščin, krajev, poti, vremena, hrane, dopusta, poklica, delovnega mesta, strojev, naprav in drugih delovnih sredstev, pomembnih za posamezno stroko, vsakdanja opravila in opravila v zvezi s poklicnim delom,
poročanje o dogodkih in osebnih doživetjih,
poročanje o dogodkih v zvezi s posamezno stroko (poslovna srečanja in sestanki, obiski razstav in sejmov, obiski partnerskih podjetij in tovarn),
poročanje o prebranem (splošna in strokovna besedila) in o mnenjih/stališčih koga drugega.

Trditve

izražanje prepričanja (popolna prepričanost, nujnost, dolžnost),
izražanje domnev (negotovost, dvom),
izražanje odločitve,
izražanje zmožnosti, sposobnosti,
izražanje ugotovitev (ugotavljanje resničnega stanja, zanikanje, ugotavljanje (ne)pravilnosti, določanje vrstnega reda, navajanje vzrokov, možnosti in posledic, ugotavljanje pomanjkljivosti, pritožbe).

Vrednotenje

spoznavno (pravilno – nepravilno, resnično – neresnično),
normativno (dobro – slabo, lepo – grdo, količine, mere, barve).

Izražanje čustev

zadovoljstvo – nezadovoljstvo, navdušenje – razočaranje, veselje – žalost, sočutje, vznemirjenje, strah, ogorčenje, jeza, presenečenje, želje.

Razpravljanje, razčlenjevanje, vrednotenje

dejavno in enakopravno sodelovanje v razpravah o temah s splošnih kulturno-civilizacijskih področij in s posameznih strokovnih področij,
izražanje vrednostnih ocen in mnenj na podlagi poprejšnje razčlenbe in ocene ustnih in pisnih sporočil s področja posamezne stroke.

Navedene funkcije mora kandidat znati uporabiti primerno svojemu govornemu položaju oziroma sobesedilu, upoštevati mora cilj in namen ter stopnjo formalnosti sporočila. Tako dokaže zavedanje, da je v življenju veliko predvidljivih in nepredvidljivih položajev, na katere se moramo govornici in pisci ustrezno odzivati, če hočemo doseči cilj učenja tujega jezika: čim bolj pristno in neokrnjeno sporazumevanje, s spoštovanjem morebitnih medkulturnih razlik.

4.2 TEMATSKA PODROČJA IN VSEBINE

Cilj izpita ni preverjanje poznavanja vsebin, vendar se bodo pri poklicni maturi pojavljale teme s spodnjega seznama kot sredstvo, s katerim kandidati dokazujejo obvladanje angleškega jezika.

Osebna identiteta

- osebni podatki
- osebni dokumenti
- življenjepis
- hotenja, želje, konjički
- zunanji videz
- značaj, temperament
- razpoloženje

Družina in dom

- družinski člani in odnosi med njimi
- odnosi med generacijami
- dom (hiša, stanovanje, vas, mesto, domovina ...)

Prosti čas, sprostitvev

- načrtovanje
- način življenja
- dejavnosti v prostem času:
- konjički
- šport
- film, televizija, radio
- branje
- glasba
- druženje ...

Šola, izobraževanje

- cilji
- šolski sistem
- šolski red
- težave
- učenje, spomin
- vseživljenjsko učenje

Delo, poklic, zaposlitev

- priprava na poklic
- poklicni interesi
- delovne razmere, varnost, oprema
- organizacija dela
- odnosi med zaposlenimi
- plačilo za opravljeno delo
- napredovanje, kariera
- brezposelnost

Počitnice, prazniki, potovanja

- počitnice
- dopust, oddih
- prazniki
- načrtovanje
- turizem
- znamenitosti, spominki
- počitniška oprema, prtljaga
- prevoz

Kakovost življenja, okolje

- življenjski slog (zdravo – nezdravo)
- prehrana
- tvegani način življenja
- droge
- telesna dejavnost
- vpliv na okolje, varovanje okolja
- rastlinstvo, živalstvo
- podnebje, vreme
- koledar, čas
- staranje
- dobrodelne organizacije
- zavarovanje, socialno varstvo in skrbstvo

Javne službe, pravila in zakoni

- komunikacije (promet, pošta, telekomunikacije ...)
- trgovina
- storitve
- denar
- policija, gasilci, prva pomoč
- svarila, prepovedi, zakoni, sodišče
- informacije

Medčloveški odnosi

- sorodniki, prijatelji, sosede, znanci
- stereotipi, različnost kultur
- strpnost
- družbeno sprejemljivo vedenje
- sporazumevanje (jeziki, znaki, mimika ...)
- nasilje, kriminal

Civilizacija in kultura

- tradicija, običaji – sodobno življenje
- umetnost
- ozaveščanje in množični mediji

Znanost in tehnika

- različnost in povezave med vedami
- znanstveni dosežki
- raziskovalno delo
- tehniki, znanstveniki
- napredek (prednosti in slabosti)
- materiali – lastnosti, uporabnost
- tehnologija
- prilagoditve, orodja, stroji
- delovni proces

Naštete teme so splošne, v okviru posameznih strok pa nekatere postanejo posebne in kot takšne predmet jezika stroke.

Vsako od omenjenih tem lahko še podrobneje razčlenimo.

Zgled:

Kakovost življenja, okolje

- življenjski slog (zdravo – nezdravo)
- prehrana
- obroki: zajtrk, kosilo, večerja, prigrizki
- pomen redne prehrane
- razvrščanje živil: zelenjava, sadje, meso, začimbe ...
- uravnovešena prehrana
- vegetarijanstvo
- minerali in vitamini
- presnavljanje
- tekočine v prehrani (voda, sok, alkoholne pijače ...)
- dietna prehrana
- problemi prehranjevanja
- tvegani načini življenja
- kajenje
- alkoholizem
- mamila
- poživila
- nevarna vožnja
- spolno prenosljive bolezni
- odgovornost za zdravje (svoje, svojih otrok, okolice)
- telesna dejavnost
- pomen redne vadbe
- okvare okostja
- debelost

bolezni srca in ožilja
posebne potrebe
slepi, gluhi, nemi ...
telesne okvare
staranje
pričakovana življenjska starost
razlike med moškimi in ženskami
odnosi med generacijami
razvite – nerazvite države
socialna varnost
zdravje
osamljenost
vpliv na okolje, varovanje okolja
onesnaževanje zraka, prsti, vode
učinek tople grede
uničevanje ozonske plasti
hrup
rastlinstvo, živalstvo
ravnotežje v naravi
ogrožene živalske in rastlinske vrste
podnebje, vreme
koledar, čas
načrtovanje časa
pomanjkanje časa
dobrodelne organizacije
nasilje
lakota
politika, vojne
brezdomci
varstvo živali

4.3 SLOVNIČNA PREGLEDNICA

V skladu s Katalogom znanj in Predmetnim izpitnim katalogom se pri poklicni maturi od kandidatov pričakuje le praktična uporaba slovnice in ne na pamet naučene definicije. Slovnične strukture so v tem katalogu predstavljene v seznamu, ker jih bodo kandidati srečevali v raznih besedilnih in govornih položajih med poukom in pripravami na poklicno maturo, pa tudi v izpitnem gradivu. Prepoznavali jih bodo kot bralci in poslušalci; kot govornici in pisci pa jih bodo znali uporabljati.

1. Nouns

Countable nouns

Uncountable nouns

Regular plural

Irregular plural

2. Articles

Indefinite article (*a, an*)

Definite article (*the*)

Zero article (/)

3. Adjectives

Comparison

4. Verbs

a) Tenses

Present Simple

Present Continuous

Past Simple

Past Continuous

Future Simple

Future Continuous

Present Perfect Simple

Present Perfect Continuous

Past Perfect Simple

Going to

Sequence of tenses

b) Modal Verbs

can

could

may

might

must
will
would
shall
should
need
used to
have (got) to

c) Gerund

d) Present Infinitive

e) Participles

Present participle

Past participle

f) Time Clauses

g) Conditional Clauses

Conditional clauses of open condition

Conditional clauses of rejected condition

h) Relative Clauses

i) Passive Voice

5. Adverbs

Adverbs of manner (*HOW?*)

Adverbs of place (*WHERE?*)

Adverbs of time (*WHEN?*)

Adverbs of frequency (*HOW OFTEN?*)

Formation (*-ly, -ward/s, -wise*)

Comparison

6. Prepositions

7. Pronouns

Personal (*I, you, he, she, it, we, they*)

Demonstrative (*this, that, these, those*)

Possessive (*my, your, his, her, its, our, their, mine, yours, hers, its, ours, theirs*)

Indefinite (*all, both, each, either, none, neither, much, many, little, few, several, every, some, any, no, every-, some-, any-, no-*)

Relative (*who, whom, which, whose, that*)

Reflexive (*myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves*)

Interrogative (*who, whom, whose, what, which*)

8. Numerals

Cardinal (*one, two, three ...*)

Ordinal (*first, second, third ...*)

9. Conjunctions

10. Word Formation

Compounds

Derivatives

Conversion

11. Stress

12. Intonation

(*rising, falling, falling-rising*)

13. Punctuation

5. PRILAGODITVE ZA KANDIDATE S POSEBNIMI POTREBAMI

Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili v izobraževalne programe usmerjeni z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih (poškodbe, bolezni), pa tudi drugim kandidatom glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje se prilagodita način opravljanja izpita iz angleščine in način ocenjevanja znanja v skladu s 4. členom Zakona o maturi in s poglavjem *Prilagoditve za kandidate s posebnimi potrebami* Maturitetnega izpitnega kataloga za poklicno maturo.

6. DODATEK

6.1 ZGLEDI IZPITNIH NALOG

Naloge, ki so predstavljene v tem dodatku, so kandidatom in učiteljem za zgled, kaj se utegne pojaviti v izpitnih polah. Po težavnosti, pa tudi po izboru besedil in tem so primerljive s tistimi pri izpitu.

Z reševanjem takih in podobnih nalog se bodo kandidati seznanili z različnimi tipi nalog in s tem, kako jih najbolje in najhitreje rešijo. Tako med samim pisanjem ne bodo izgubljali časa z iskanjem ustreznih izpitnih strategij, saj bodo tip naloge in najboljše načine reševanja že poznali. Zato se bodo lahko osredotočili na bistvo: branje, pisanje oziroma govorjenje v angleškem jeziku.

Poznavanje tipov nalog ni cilj izpita, vendar je ena od pomembnih praktičnih strategij in oblika dogovora med učitelji, dijaki in sestavljavci nalog v zaključnem letniku. V štirih letih bodo dijaki pri pouku in preverjanju reševali najrazličnejše naloge/probleme, kar jim bo dalo širšo/bogatejšo izkušnjo in samozavest, ki jo bodo potrebovali pri študiju, na delovnem mestu in v vsakdanjem življenju še dolgo potem, ko bo izpit že preteklost.

PISNI DEL IZPITA

BRALNO RAZUMEVANJE

■ Kratki odgovori

Preberite besedilo *The Pride of Los Angeles* in odgovorite na spodnja vprašanja s kratкими odgovori. Odgovore v angleškem jeziku napišite na črte pod vprašanji.

Example:

0. When was the city of Angels founded?

In 1781.

1. Name two nationalities of the first settlers of Los Angeles.

2. Do the place names show all the nationalities living in Los Angeles?

3. Do African Americans live together with the Latinos in one of the neighborhoods?

4. Who were the first explorers of this part of the USA?

5. In search of what did the African Americans arrive in this city?

6. Which L.A. community is the fourth largest in the USA?

7. What kind of food can you eat Downtown?

8. How do the citizens of L.A. feel about the cultures they originate from?

(8)

The Pride of Los Angeles

By Toyomi Igus

Adapted from Los Angeles, summer 2004

No other city on earth has more people of as many different ethnicities, races and cultures as the city of Angels. From the moment it was founded in 1781, by eleven families of mixed Spanish, Mexican, African and Indian heritages, Los Angeles has embraced people from all over the world, creating a city that is at once vibrant, exciting and inspiring. A visitor scanning a map of L.A. will spot a variety of place names that reflect this world community – Chinatown, Cesar Chavez Boulevard, Little Tokyo, Martin Luther King Jr. Boulevard – but maps alone cannot paint a complete picture of the city's multicultural nature. Only by visiting L.A.'s neighborhoods can a visitor experience the thriving Ethiopian community that also resides in the predominantly Jewish Fairfax district, or see how Crompton is now home to as many Latino families as African American, or understand the complete history of the Mexican American community.

Hope and optimism are the common bonds among all of the people who have been attracted to this land over the centuries: the Chumash Indians who first explored the area; the Mexicans who first settled it; the African Americans who came for freedom; the Chinese and Japanese workers who arrived in search of economic opportunity. Today the city's newly arrived residents bring that same spirit of hope as they emigrate from such places as Korea, Vietnam, the Philippines, Indonesia, Australia, Iran, Belize, Peru, Israel, England, Italy to Los Angeles seeking a better life.

In many ways, L.A. is a grand, exciting urban experiment that continues to set the trends for the rest of the country. Here resides the nation's largest Latino community, the fourth largest African American community, the largest Asian/Pacific Islander population, and the largest urban American Indian population. The combination of old and new immigrants has created a cultural melting pot – or kaleidoscope – that adds to the city's dynamic appeal.

For travelers, this makes Los Angeles a unique and exciting destination. In addition to frequenting the more traditional Southern California attractions, take time to experience lesser-known treasures that will remind you of home or take you to a foreign land. After tasting an authentic Szechuan meal Downtown, enjoy an exhibition of African American photography, or be entertained by an Asian theater group and then listen to Brazilian music as you linger over late night refreshments. Stroll the promenades and beach walks and enjoy the diverse parade of street performers. Let the mosaic of images create a lasting impression of the many sights and sounds of L.A. and understand why the city's residents – while being proud of their respective cultural heritages – are also loyal to Los Angeles, a city of (and for) the future.

■ Povezovanje

Pozorno preberite besedilo *Amazing Angelina* in povežite spodnje naslove z vsebino posameznih odstavkov tako, da vpišete črko, ki zaznamuje najprimernejši odgovor, v ustrezno oštevilčeno vrstico v tabeli. Eden od odstavkov v besedilu je odveč.

Morebitni popravki naj bodo jasni, sicer bo odgovor neveljaven.

Example:

0.	Are you interested in reconciling with your father?	E	0.
1.	Is there anything you haven't done that you'd like to do?		1.
2.	If you get another love, what will he be like?		2.
3.	Who does Angelina like working with?		3.
4.	Did Maddox pick you, or did you pick him?		4.
5.	Was there a time when you didn't want to live?		5.
6.	Are men afraid of you?		6.
7.	What drew you to the character you play in the movie Alexander?		7.
8.	What did Angelina talk to us about during the interview?		8.

(8)

Amazing Angelina

Adapted from *Reader's Digest*, November 2004

A	Angelina Jolie lives in two worlds: Hollywood, where she makes movies and stays in five-star hotels, and the refugee camps of Africa and Asia, where she works with the UN, bringing hope to the homeless. She feels most alive, most herself, she says, working with the people who've endured great losses yet still feel grateful for life.
B	We caught up with her in Beverly Hills on a day away from the set. We discussed her roles, her passion for helping the dispossessed and her longing for a partner with whom she might share it all.
C	I think it was mutual. I had never held a baby in my life. I was one of those women-people would say, "Do you want to hold my baby?" and I was like "No..." There were about 14 kids in the orphanage, and he was the last child I saw. They put him in my arms, and he was still asleep. Then they put him in a bath, and he stayed asleep. Then I sat with him and he opened his eyes and just stared at me for the longest time. Then he smiled.
D	I'm not very settled. The positive side of that is I'm on fire all the time, to try anything. The negative side is there isn't a lot of time for me to sit and watch a movie and hold hands. I tend not to be inside my relationships. I tend to be more focused on the world. It takes a certain kind of man to love those things.
E	I think it's not something you tell the press; I think it's something you do in your private life. Fortunately, I got to a place in my life where I realized that, no matter what he said, I was a good person, and a good friend, and I am a good person, and I am a good mother. And because I'm an adoptive mother, I don't see blood as family. I see time and love-you earn it. You can't just call yourself a father.
F	She's a very interesting mother. She won't allow her son to grow up with any fear. She wants him to be extremely hard and brutal; she encourages violence. It was at a time in history when, if he wasn't strong in battle, he could get killed. Today, we can raise our sons to do what they love, even if they're not great at it. She had to raise a son for greatness, because that was how he was going to survive.
G	Absolutely. I felt very empty inside. I felt like nothing mattered to me. I still have a long way to go in figuring out who I am, but I know I can be of use to others. I can help give a voice to people who aren't as able to speak for themselves. I can be a mom-and I know what my son's life would be like if I didn't make that choice. I feel useful in my life.
H	I'm sure I will live a life of great adventure. I will help where I can. The one thing I am not sure of is if I will do it alone. I would like to believe that I'm going to share my life with somebody, one day. There's something bittersweet when you wake up in the middle of the night, or something amazing happens- your son walks for the first time-and you don't have that other person who's going to remember that forever with you. That's kind of the one sadness. But if I only get one great love in my life, him being my son, I'll take him.
I	The kind of man I could be with one day would have to be an amazing father, compassionate, strong, independent individual. I want somebody who demands I be better than what I am today. I don't have that with anyone in my life except my son. My son somehow thinks I can do everything.
J	When she showed up, we're all these little actors that just love her. The cool thing about Gena is that she loves this kind of movie; she loves this kind of book. She's got a whole little murder mystery side to her that's very, very cool. She's probably the darkest, wildest of all of us. She's tremendous.

■ Pravilno/Napačno

Pozorno preberite besedilo *Locks reveal what you eat, your lifestyle and habits* in se odločite, če so spodaj navedene trditve pravilne (T) ali napačne (F). Nato vrišite kljukico (✓) v ustrezen stolpec v tabeli.

Morebitni popravki naj bodo jasni, sicer bo odgovor neveljaven.

Example:		T	F	
0.	The exhibition "Hair" was at London's Art Museum in May.		✓	0.
1.	Hair tells us in what kind of surroundings a person lives.			1.
2.	Hair is similar to nails because it is alive.			2.
3.	Emma Freeman works in the National History Museum.			3.
4.	Hair gives evidence of bad habits for a long time.			4.
5.	Hair analysis can determine if a person is male or female.			5.
6.	It is possible to see the exhibition in September.			6.
7.	One single hair can carry the weight of a hundred grammes.			7.

(7)

Locks reveal what you eat, your lifestyle and habits

By The Associated Press

Adapted from <http://www.msnbc.msn.com>, 26 May 2004

Hair speaks volumes about an individual's habits and health, scientists say. Here, a girl looks at a contemporary hair design at the opening of the exhibition 'Hair' at London's Natural History Museum in May.

LONDON – Hair speaks volumes about an individual, revealing ethnic origin, environment, diet and even lifestyle, scientists said on Wednesday.

Although, like finger and toe nails, the hair itself is dead, it acts like an Arctic ice core, trapping within its physical and chemical structure an accurate record of whatever has been ingested or applied to it externally.

"Your hair tells what you eat, where you live, your lifestyle and habits," said Emma Freeman from London's Natural History Museum. "Your hair is what you do."

It can tell if you smoke, drink or take drugs and, growing at 0.3 to 0.5 millimetres a day, it keeps a record for months if not years – which is why some people taking illegal substances shave their heads.

Because different races have different hair structures, analysis can also tell ethnic origin – although it cannot reveal sex.

Starting on Saturday and running to the end of September the museum is opening to the public an exhibition detailing the remarkable story of hair.

"This tells the incredible biology of hair and the place of hair in different cultures," Freeman said.

The average person has up to 150,000 hairs on the head and each can support 100 grammes in weight.

A whole head of hair could therefore in theory support the weight of two African elephants.

African hair grows more slowly and is more fragile than European hair, but Asian hair grows the fastest and has the greatest elasticity.

Asian people also are ahead when it comes to keeping their hair, with Africans and Europeans more prone to balding.

POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

■ Izberi odgovor

Pozorno preberite besedilo *Tunnel vision* in ga dopolnite z manjkajočimi izrazi. V spodnji tabeli imate za vsako vprašanje štiri možne odgovore (A, B, C in D). Obkrožite črko pred odgovorom, ki ste ga izbrali.

Morebitni popravki naj bodo jasni, sicer bo odgovor neveljaven.

Example:

0.	☒ A	<i>of</i>	B	<i>off</i>	C	<i>from</i>	D	<i>over</i>
----	------------------------------------	-----------	---	------------	---	-------------	---	-------------

1.	A	<i>latest</i>	B	<i>last</i>	C	<i>latter</i>	D	<i>least</i>
2.	A	<i>like</i>	B	<i>than</i>	C	<i>then</i>	D	<i>as</i>
3.	A	<i>as</i>	B	<i>where</i>	C	<i>while</i>	D	<i>whereas</i>
4.	A	<i>anyone</i>	B	<i>no</i>	C	<i>none</i>	D	<i>any</i>
5.	A	<i>changing</i>	B	<i>to change</i>	C	<i>changed</i>	D	<i>change</i>
6.	A	<i>During</i>	B	<i>Among</i>	C	<i>Between</i>	D	<i>When</i>
7.	A	<i>an</i>	B	<i>a</i>	C	<i>the</i>	D	–
8.	A	<i>both</i>	B	<i>all</i>	C	<i>every</i>	D	<i>each</i>

(8)

Tunnel vision

By Anthony Gudgin

Adapted from http://education.independent.co.uk/careers_advice/engineering/,
23 October 2003

Preserving architecture while perfecting a modern transport system, Anthony Gudgin describes a typical day on the Tube

"My day begins at 6am when I jump out __0__ bed, speed through my morning routine and rush off to get a train into work. The early start is my attempt to beat the morning rush hour into London and to try to get the __1__ seat on the train.

__2__ a construction engineer with Tube Lines Limited, I am tasked with contributing towards the upgrade of three London Underground Lines under the Public Private Partnership initiative that has been discussed widely in the media. My role is to supervise construction work on site, ensuring that our contractors perform their duties to our high standards __3__ working in a safe manner around the operational railway.

I turn up on site and review my night inspectors' report over a cup of coffee, looking at progress and picking up any problems or queries that may have occurred during the night. I need to resolve these between reviewing and accepting method statements, looking at risk assessments and responding to project communications so as to prevent __4__ unnecessary delays. Thankfully, respite from paperwork comes from putting on my hard hat and going out on site to carry out quality checks and to see for myself how work is progressing.

I am a civil engineer with an honours degree from the University of Brighton. I graduated in 1993 and spent many years working as a steelwork designer for a medium-sized, cold-rolled steelwork manufacturer in the Midlands – before coming to my senses! My career to that point had been uninspiring, but that was all about __5__.

After applying for a job advertised in the New Civil Engineer and surviving a gruelling selection process, I was successfully accepted onto Tube Lines' (formerly London Underground) Graduate Development scheme, a fully accredited scheme by the Institution of Civil Engineers. __6__ my three years on the scheme, I was given the opportunity to work in all areas of the business. In addition, Tube Lines' commitment to provide formal training was second to none. I have had the opportunity to work on projects from the new Jubilee Line Extension to the refurbishment of Victorian, listed bridges in Kilburn. I have designed a strengthening scheme for an old structure supporting part of the Finchley Road, and assisted with the development of a nine-year plan for embankment works. I have now finished __7__ scheme and manage a small site-based team, presently involved in refurbishment of many of our brick viaducts.

I enjoy my job and find it __8__ challenging and stimulating. I am constantly amazed by the quality of workmanship and attention to detail employed by the Victorians when they originally built this system and I feel quite privileged to be able to contribute in some small part to the preservation of the many fine structures we look after."

■ Dopolnjevanje

Pozorno preberite besedilo *New law needed to beat graffiti vandals* in nedoločnike v oklepaju postavite v ustrezno glagolsko obliko.

V spodnjo tabelo z jasnimi in čitljivimi črkami zapišite izbrano obliko glagola.

Morebitni popravki naj bodo jasni, sicer bo odgovor neveljaven.

Example:

0.	being
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

(7)

'New law needed' to beat graffiti vandals

By James Meikle

Adapted from *The Guardian*, 7 May 2002

People under 18 should be banned from buying marker pens, spray paints and even drill bits in an attempt to limit the environmental damage _____0_____ (**BE**) caused by graffiti artists, according to a report.

New national legislation _____1_____ (**NEED**) to prevent the sale of such materials to help tackle the mounting bill to local councils, transport companies and property owners, concludes a cross-party investigation for the London assembly.

The committee responsible also calls for more controls on websites and magazines that "exist solely for the purpose of promoting criminal activity and which profit financially from this activity".

The report reveals that London Underground believes that in the future it _____2_____ (**COST**) up to £10m every year to replace all the glass that is etched with graffiti in addition to the £2.5m annually needed to clear up other types of graffiti, while a fleet of 25 new buses had 85 windows etched within a month.

The committee report tries _____3_____ (**UNDERSTAND**) the subculture arising out of the hip-hop movement that relaunched graffiti as a form of art in the 1970s and differentiates between simple "I was here" tagging, more artistic murals, the increasingly popular etching of glass with drills bits, and racist, obscene or political slogans.

Some so-called artists _____4_____ (**COME**) from well-off backgrounds, with many in their 30s and holding down "respectable" jobs. The report points to the risks many take in trying to leave their mark on bridges, roof tops, trains and in tunnels.

The artist

Boyd, 31, started when he was 14. "I _____5_____ (**ALREADY PAINT**) in South Africa, in New York, etc. It is not a negative thing. We will take a theme and develop it. You can make an estate look pretty good with it. We get respect as artists. Londoners are concerned about real issues, not a bit of paint on a wall. These people [the committee] are focussing too much on illegality and not the quality. Instead of clamping down, they should give graffiti artists a chance."

The resident

Paul Hope has recently moved from Croydon, south London, to Chatham, Kent. "We had to adopt a wall policy. The whole point of a graffiti tag is to show it off. If you remove it in 24 hours and keep _____6_____ (**DO**) it, they stop pretty soon and move to another area.

Cases of graffiti have gone down by about 90% and young people now take pride in the area. "Three years ago, the amount of graffiti was horrendous. When people ran out of room on the walls by the side of the road, they moved on to houses and then on to cars and vans. Now people _____7_____ (**TAKE**) the streets back from the vandals."

■ Tvorba besed

Pozorno preberite besedilo *The Falklands* in besede ob robu spremenite tako, da bodo njihove nove oblike ustrezno zapolnile prazna mesta v besedilu.

V spodnjo tabelo z jasnimi in čitljivimi črkami zapišite nove besede.

Morebitni popravki naj bodo jasni, sicer bo odgovor neveljaven.

Example:

0.	highest
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

(7)

THE FALKLANDS

By W. Wagstaff, S. Calder and C. Furniss
Adapted from *The Independent*, 19 January 2002

<p>Eight thousand miles from the UK – why? To see some extraordinary landscapes, and to visit a place etched on many memories. The archipelago comprises two main islands, East and West Falkland, and more than 700 smaller islands. In total they cover the area roughly half the size of Wales. Mount Osborne on East Falkland is the island's <u> 0 </u> point.</p>	<p>0 HIGH</p>
<p>More than 2,000 people currently live on the Falkland Islands, the <u> 1 </u> in the capital, Port Stanley. Although thousands of miles from the UK, the islands still feel very British, and are a dependent territory of the United Kingdom – which is what the war 20 years ago was all about.</p>	<p>1 MAJOR</p>
<p>The main attraction? Wildlife. A common misconception is that the islands are wind-blasted and desolate. It is debatable who is the more curious, the young gentoo penguins pulling your shoelaces or the tussac birds inspecting your camera bag. Penguin colonies are <u> 2 </u> places, real hives of activity. The windy conditions and the lack of trees and other tall vegetation have created a unique environment, and thus unique flora and fauna. Five species of penguin breed on the islands, and in recent years a sixth has summered on Pebble Island to the north of the archipelago. Almost the first bird you see upon leaving the airport is the upland goose. The small pools and shoreline are home to a wide range of waterfowl, including the shy but very <u> 3 </u> black-necked swan.</p>	<p>2 FASCINATE</p> <p>3 ATTRACT</p>
<p>When's the best time to visit the Falklands? In January, or at least by March. The wildlife is at its best in the summer months, which begin in October. The main difference between the weather in the Falkland Islands and that in Britain is the <u> 4 </u> of the wind. Calm days are a rarity, especially during the summer.</p>	<p>4 STRONG</p>
<p>Who lives there, and what do they do? Falkland Islanders, sometimes known as 'kelpers', are essentially of British stock. The economic backbone of the island has for years been sheep. The boom in the island's economic growth since the war in 1982 is largely due to the military presence, plus the income generated by the selling of annual licences for fishing boats. Three quarters of the population now live in and around Stanley, with the remainder scattered over the rest of the archipelago. In recent years an <u> 5 </u> number of people from St Helena and Chile have come to work on the islands.</p>	<p>5 INCREASE</p>
<p>How do I get there? Go to Swindon, and turn north for Brize Norton RAF base. Every five days an RAF Tristar takes off for the long haul. It is one of the most expensive <u> 6 </u> you can make from Britain. Many visitors to the Falklands come from the increasing number of cruise ships that include the islands in the itineraries. These cruises <u> 7 </u> spend only a few days on the islands before departing for South Georgia and the Antarctic. As a result, passengers see only a very small part of the islands.</p>	<p>6 FLY</p> <p>7 USUAL</p>

PISNO SPOROČANJE

■ Krajši pisni sestavek (Čas pisanja 20 minut)

(10)

V urbanem okolju se med mladimi pogosto pojavlja nesprejemljivo obnašanje, ki njim in ljudem okoli njih povzroča težave. Šolsko glasilo *That's Us*, ki izhaja v angleščini, bo v naslednji številki objavilo nekaj člankov na to temo v rubriki *Living Together*.

Napišite torej kratek sestavek (približno 70 besed), v katerem

- razpravljajte le o **eni** od v spodnjih slikah nakazanih težav,
- navedite **eno** razlago, zakaj je ta pojav škodljiv in
- poskušajte dati **en** nasvet za rešitev problema.

alcohol

drugs

vandalism

That's Us *Living together*

In urban communities young people often _____

■ **Vodeni spis – pismo** (Čas pisanja 40 minut)

(20)

Želite si, da bi lahko po zaključku srednje šole in pred začetkom študija oziroma pred prvo zaposlitvijo preživeli nekaj časa v tujini s čim manj stroški. Spodnji časopisni oglas se zdi imenitna priložnost.

Part-time positions

Receptionists – Librarians

You will check residents in and out, answer enquiries, sell various items, and are responsible for a cash float.

Receptionists are also responsible for a collection of books and should be able to give advice on different topics including

- science and technology
- social sciences
- environmental sciences

Part time shifts are generally at the weekend.

Send your application to:
International Student House,
317 Port Avenue – London – E1W3PN – GB

Napišite pismo – prošnjo za službo – v približno **150 besedah**.

Namesto svojega pravega, navedite naslednje, **namišljeno ime ter naslov**:

Ana/Jan Vesel, Slovenska 31, 6000 Koper, Slovenija.

In your **letter of application**, of about 150 words, not necessarily in this order,

- **introduce yourself** (age, gender, nationality ...),
- state your **reasons for writing**,
- describe your **skills** (e.g. knowledge of languages),
- draw attention to **your personal qualities**,
- mention **why** you would like to work abroad.

■ Rešitve nalog

BRALNO RAZUMEVANJE

KRATKI ODGOVORI: *The Pride of Los Angeles*

1. Two of: Spanish, Mexican, African, Indian.
2. No.
3. Yes.
4. The Chumash Indians.
5. Freedom.
6. African American.
7. (authentic) Szechuan.
8. Proud.

POVEZOVANJE: *Amazing Angelina*

1. H
2. I
3. A
4. C
5. G
6. D
7. F
8. B J je odveč.

PRAVILNO/NAPAČNO: *Locks reveal what you eat, your lifestyle and habits*

	T	F
1.	✓	
2.		✓
3.		✓
4.	✓	
5.		✓
6.	✓	
7.	✓	

POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

IZBERI ODGOVOR: *Tunnel vision*

1. B (last)
2. D (as)
3. C (while)
4. D (any)
5. B (to change)
6. A (During)
7. C (the)
8. A (both)

DOPOLNJEVANJE: *'New law needed' to beat graffiti vandals*

1. is needed / needs
2. will/would cost
3. to understand
4. come
5. have/had already painted
6. doing
7. are taking

TVORBA BESED: *The Falklands*

1. majority
2. fascinating
3. attractive
4. strength
5. increasing
6. flights
7. usually

USTNI DEL IZPITA – govorno sporočanje

Osnovni podatki o ustnem delu izpita so navedeni v poglavju 3. *Zgradba in vrednotenje izpita*, 3.1 *Shema izpita* in v poglavju 3.3 *Vrednotenje*.

Naloge za ustni del izpita bodo pripravljali učitelji. Zavedamo se, da je priprava nalog za preverjanje govornega sporočanja zelo zahtevno in odgovorno delo, zato dodajamo:

1. preglednico možnih govornih dejavnosti pri izpitu,
2. opis izpitnih pogojev,
3. merila za ocenjevanje,
4. vzorec ustnega izpita,
5. zglede nalog.

■ Dejavnosti

Govorne dejavnosti naj bodo izbrane tako, da omogočajo prikaz kandidatovega funkcionalnega jezikovnega znanja in zmožnosti:

1.1 predstavitvene/opisovalne zmožnosti (informational skills)

- opis dejstev
- predstavitev
- primerjanje
- izražanje navodil
- povzemanje

1.2 zmožnosti vrednotenja (evaluative skills)

- izražanje mnenja
- utemeljevanje mnenja
- predlaganje
- izražanje želja
- poizvedovanje
- povpraševanje po mnenju
- strinjanje
- nestrinjanje
- pojasnjevanje

1.3 interakcijske zmožnosti (interactional skills)

sodelovanje v razgovoru

obvladovanje dialoga

Kandidat zna začeti in končati pogovor, prepustiti besedo, prevzeti besedo.

1.4 zmožnosti prilagajanja (improvisational skills)

preverjanje/ugotavljanje pravilnosti razumevanja, prilagajanje, pogajanje, usklajevanje s sogovornikom

Med govornim sporazumevanjem kandidati pokažejo tudi:

- a) obvladovanje in širino besedišča ter raven in širino jezikovnega znanja nasploh,
- b) tekočnost govora,
- c) ustrezne komunikacijske strategije.

■ Izpitni pogoji

a) Vrste nalog

pristne (podobne tistim iz resničnih življenjskih okoliščin, tudi poklicnih)

smiselne (izvirnost, problemskost, kompleksnost, različne perspektive)

komunikacijsko zastavljene

b) Teme in sestava nalog

Izpitne lističe (3 naloge) pripravi učitelj oziroma aktiv učiteljev jezika šole, na kateri kandidat opravlja izpit. Izpit mora biti zastavljen tako, da preverja govorno in slušno zmožnost pri komuniciranju v vsakdanjem življenju in tudi zmožnost komuniciranja v jeziku stroke oziroma v poklicnem življenju.

– Za del, ki preverja zmožnost komunikacije v vsakdanjem življenju (ena naloga), bodo učitelji izbirali med temami, ki so predpisane s tem katalogom.

– Za del, ki preverja razumevanje strokovnih besedil in zmožnost komunikacije na ožjem, poklicnem področju (dve nalogi), bodo učitelji izbirali med temami, obravnavanimi med poukom, oziroma med temami, ki jih bodo predhodno določili v dogovoru z dijaki in učitelji strokovnih predmetov.

Teme so znane, besedilne iztočnice za pogovor (zaradi pristnosti) pa naj ne bi temeljile na besedilih (iz učbenikov), ki so že bila obravnavana pri pouku.

c) Iztočnice

Slikovne iztočnice (grafi, fotografije), zelo kratka besedila, reklamni oglasi, izhodiščna vprašanja.

d) Navodila in pripomočki

Za vsako nalogo so pripravljena ustrezna navodila. Podvprašanja, ki jih učitelj pripravi za pogovor, niso del navodil.

e) Trajanje

Do 20 minut za pogovor.

f) Izpraševalec – učitelj angleščine

g) Merila za ocenjevanje

Ustni izpit je **pogovor** med kandidatom in izpraševalcem. Poznavanje vsebine (splošne ali strokovne), razumevanja besednih zvez in slovničnih struktur, pomnjenje in bralno razumevanje niso cilj preverjanja in ocenjevanja govorne zmožnosti. Izpraševalec spodbuja komunikacijo. Njegove spodbude v pogovoru so odprte, sugestivne – omogočajo sodelovanje v pogovoru. Naloga izpraševalca je dati kandidatu možnost, da se izkaže in izrazi svoje misli na čim bolj sproščen in vsakdanjim življenjskim komunikacijskim vzorcem podoben način, v skladu s svojo starostjo in zrelostjo.

■ Ocenjevanje

Ocenjujemo analitično: vsako kategorijo ocenimo ločeno, potem točke seštejemo.

Skupno število točk je 20.

Vsakega vprašanja ne vrednotimo posebej. Ocenimo na primer celosten vtis za vse tri naloge o prikazani **jasnosti izražanja misli in ustreznosti sporočila** po končanem ustnem izpitu. Isto velja za vse druge kategorije.

Opomba: Ker je ustni del izpita vreden 40 % ocene, se točke pri ustnem delu izpita pomnožijo z 2.

■ Vzorec izpita

Osnovna vodila pri strukturiranju nalog:

1. Oblikovanje takšnih nalog za preverjanje sporazumevalnih zmožnosti, s katerimi bomo dobili kar se da veljaven in zanesljiv vzorec kandidatovih jezikovnih zmožnosti.
2. Pestrost – vsaka naloga je zastavljena drugače in temelji na drugačni izhodiščni temi.
3. Zaporedje nalog je poljubno.

Vzorec izpita, ki ga navajamo, je dokaj odprt in ga je mogoče interpretirati na več načinov. Poudari dejavnike, ki pripomorejo k raznolikosti nalog in tako k večji veljavnosti in zanesljivosti ocenjevanja.

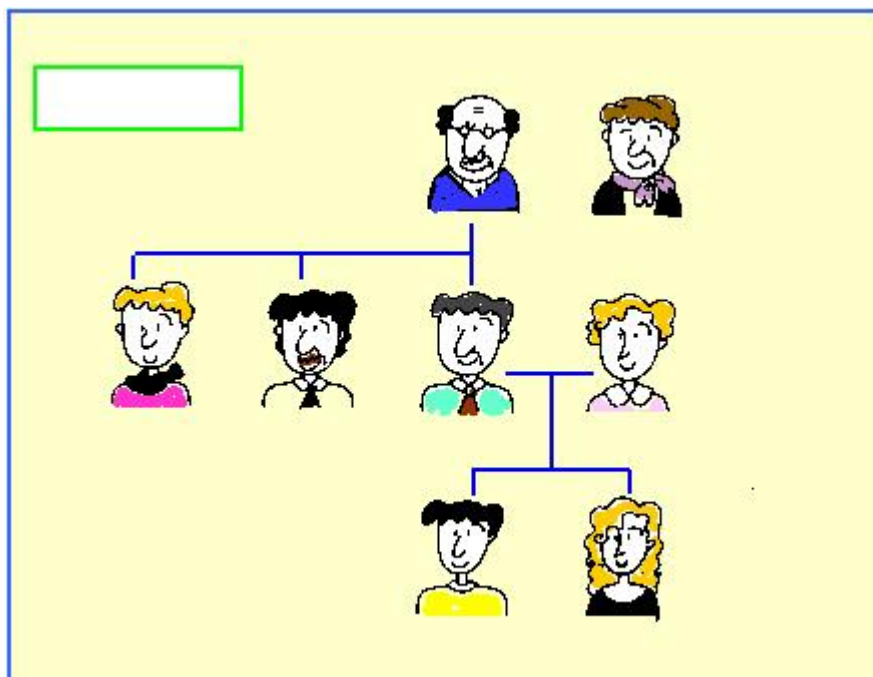
Dejavnost	Oblika pogovora (vloga sogovornika)	Iztočnica in tema	Funkcija
Strukturirani intervju	Dialog (dvogovor) – <i>poudarek na obojestranski komunikaciji.</i>	Slika, grafičnovizualna iztočnica – splošna ali strokovna (<i>npr. letališče, železniška postaja, prizor iz narave, prizor z delovnega mesta</i>). Naloga je naravnana tako, da se z njo kandidat lahko identificira.	Predstavitev ali opis predmeta/osebe in/ali postopka/prizora, utemeljevanje, primerjanje, poizvedovanje, pripovedovanje.
Predstavitev	Monolog/dialog – <i>izpraševalec usmerja pogovor o dani temi.</i>	Izhodiščno vprašanje – splošna tema (<i>npr. denar, bolezn današnjega časa</i>).	Izražanje mnenj, strinjanje, nestrinjanje, vrednotenje, razlaganje, utemeljevanje.
Razprava	Dialog – <i>izpraševalec na temelju opornih točk usmerja kandidatovo pripovedovanje in ga spodbuja k aktivnemu dvogovoru.</i>	Zelo kratko besedilo (<i>tema je splošna ali strokovna</i>).	Povezovanje, poizvedovanje, izražanje mnenj, strinjanje, nestrinjanje, razlaganje, povzemanje, soglašanje, utemeljevanje.

■ Zgled izpitnega listka

SLIKOVNA IZTOČNICA

TASK 1

Look at the picture below. You will be asked to discuss it with the examiner.

Examiner's notes

1. What does the picture show?
2. Describe the people and discuss their age.
3. Name the members of the family.
4. How many brothers/sisters do you have?
5. How do families today differ from the families in the past (100 years ago)?
6. What are the advantages of large families?
7. How many children do Slovenian families have on average?
8. What do you think is the appropriate age for getting married?

BESEDILO KOT IZTOČNICA

TASK 2

Read the text below. You will be asked to share your personal experience and opinion with the examiner.

School was my worst enemy. Even now I am of the opinion that those numberless hours are forever lost and wasted which I sat out yawning on the worn bench in front of the schoolmaster I disliked. I hated the teacher simply because he was a teacher. If I had talked to him at home or on the road I would most probably have liked him very much.

Ivan Cankar: The eleventh school under the bridge

Examiner's notes

1. Who is the author of the text?
2. What does he write about?
3. Compare your own experience to Cankar's.
4. Give some suggestions about how to make students feel better at school.

IGRA VLOG

TASK 3

A (candidate):

You work for a tourist agency. You want to persuade the customer to take part in a package tour to the Gulf emirate of Dubai, one of the seven United Arab Emirates.

B (examiner):

You are a tourist in a tourist agency. You want to spend holidays abroad, but you can not afford to spend a fortune.

http://www.datadubai.com/images/newhp2_01.jpg

Designed to resemble a billowing sail, the hotel soars to a height of 321 metres, dominating the Dubai coastline. At night, it offers an unforgettable sight, surrounded by colour sculptures of water and fire. This all-suite hotel reflects the finest that the world has to offer and provides the ultimate Arabian hospitality experience.

7. PRIPOROČENI VIRI IN LITERATURA

Pri pripravi na poklicno matura kandidati uporabljajo učbenike in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. Potrjeni učbeniki in učna sredstva so zbrani v **Katalogu učbenikov za srednjo šolo**, ki je objavljen na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrssi.si.

http://www2.arnes.si/~angro/slo/poklicna_matura/index.htm

Košir, M., Kreuh, N., Pečnik, G., Petek, B., Zavašnik, M. 2005. Angleščina na poklicni maturi – Vaja dela mojstra. Ljubljana: Državni izpitni center.

Blaganje, D., in Konte, I. 1987. Modern English Grammar. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Council of Europe. 1996. Common European Framework of reference for language learning and teaching – Language learning for European citizenship. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Douglas, D. 2000. Assessing Languages for Specific Purposes. Cambridge: CUP.

Katalog znanja. 1993. Angleški jezik kot prvi tuji jezik v štiriletnih programih srednjih šol. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Marzano, R., et al. 1997. Dimensions of learning. Alexandria, VA: ASCD.

Potočar, M. 2000. Srednje strokovno izobraževanje – Grosman, M., et. al. Angleščina kot jezik stroke. V: Angleščina – prenovi na pot. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Predmetna kurikularna komisija za angleški jezik. 1998. Predmetni katalog za srednje tehniško oziroma strokovno izobraževanje. Ljubljana: Državni izpitni center.

Predmetna kurikularna komisija za angleški jezik. 1998. Učni načrt za angleščino v gimnazijah. Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet.

Razširjena predmetna skupina za angleški jezik. 2002. Predmetni katalog za srednje poklicno – tehniško izobraževanje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Republiška predmetna komisija za angleški jezik. 2001. Predmetni izpitni katalog za matura 2001 – angleški jezik. Ljubljana: Državni izpitni center.

Uradni list Republike Slovenije. Pravilnik o poklicni maturi. Ljubljana.

Uradni list Republike Slovenije. Zakon o maturi, št. 15/2003. Ljubljana.

Troha, A., Leva, B., Kosem, B., Dragar, K., Zaranšek, P., Mihalič, P., Koščak, S. 1999. Jezikovni portfolijo za študente. Ljubljana.